

МІГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Запорізька державна інженерна академія, кафедра українознавства

Упродовж останніх десятиліть міграція набула рис глобальної проблеми сучасності. Вона тісно пов'язана з питаннями внутрішньої та зовнішньої безпеки держав і потребує широкомасштабного міжнародного співробітництва щодо врегулювання всіх аспектів цього явища Її обсяги, напрями і масштаби значною мірою свідчать про стабільність або ж, навпаки – нестабільність суспільного розвитку тієї чи іншої країни.

Ситуація, яку має Україна в міграційній сфері, наближається до критичної. Особливості географічного положення України як території, що перетинається світовими міграційними шляхами, а також внутрішні фактори економічного та соціального життя зумовлюють інтенсивні міграційні процеси як всередині України, так і за її межами.

За кількістю іммігрантів Україна нині перебуває на четвертому місці у світі після США, Російської Федерації та Німеччини (за даними ООН): їх чисельність становить 6,7 млн, що складає 3,6 % загального потоку мігрантів у світі. На думку експертів, в найближчому майбутньому приплив трудових мігрантів, у тому числі – нелегальних, в Україну може суттєво зрости. За неофіційними даними, через територію України щорічно проходить до 500 тисяч нелегальних мігрантів.

Можна виділити такі ключові проблеми, пов'язані з регулюванням імміграційних процесів в Україні.

Відсутність концепції міграційної політики, в якій мали б бути сформульовані основні цілі цієї політики, стратегічні орієнтири, співвідношення імміграційної та еміграційної політик, узгоджені міграційні орієнтири та прогнози з прогнозами динаміки ринку праці, демографічної ситуації в Україні. Немає єдиного централізованого органу виконавчої влади в сфері міграційної політики. Також відсутній єдиний закон про трудову міграцію в Україні.

Однією із основних проблем є відсутність достовірної статистики щодо чисельності та структури трудових мігрантів в Україні. Відтак загальний позитивний ефект від імміграційних процесів може бути підвищений за умов скорочення масштабів нелегальної міграції, збільшення припливу в Україну легальних трудових мігрантів, легалізації нелегальних мігрантів.

Отже для того щоб вирішити проблеми міграції в Україні необхідно розробити цілісну міграційну політику та створити механізми її реалізації. В умовах демографічної кризи й міграційного впливу населення, які можуть стати факторами, що гальмують економічний розвиток, Україні необхідна міграційна стратегія, спрямована на збереження й поповнення людських ресурсів. Першочерговим заходом має стати створення державної програми регулювання процесів міграції. Причому міграційна політика має розглядатися як елемент довгострокової програми розвитку країни. Основні цілі програми повинні полягати в скороченні еміграції, стимулюванні повернення емігрантів на батьківщину, насамперед тих, хто виїхав тимчасово з метою працевлаштування, а також у сприянні поверненню вихідців з України і їхніх нащадків.

Також необхідно розробити єдиний закон «Про імміграцію», який об'єднав би правові норми, нині розпорошені в законодавстві, укласти домовленості з державами, які мають з нею спільний кордон, щодо режиму спрощеного перетину кордону та механізму легального працевлаштування громадян на підприємствах у прикордонних областях. Забезпечити обмін відомостями щодо вакансій на підприємствах прикордонних районів сусідніх країн.